

ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК

На правах рукопису

ГУЦАЛЕНКО Любов Василівна

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ РИНКУ
(на матеріалах колективних сільськогосподарських підприємств
Вінницької області)

Спеціальність 08.06.04 - Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

Автореферат
дисертації на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук

Київ - 1997

00509320 (J)

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту
Національного аграрного університету

Науковий керівник - доктор економічних наук, професор
Кірейцев Григорій Герасимович

Офіційні опоненти - доктор економічних наук, професор
академік АН Вищої школи,
Заслужений діяч науки
і техніки України
Литвин Юрій Якович

- кандидат економічних наук, доцент
Моссаковський Валерій Борисович

Провідна організація - Київський національний економічний
університет

Захист дисертації відбудеться “ 2 ” липня 1997 року
о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К.26.350.02
при Інституті аграрної економіки УААН за адресою:
252022, м. Київ- МПС, вул. Героїв Оборони, 10, Інститут аграрної
економіки УААН.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Інституту
аграрної економіки УААН.

Автореферат розіслано “ 30 ” травня 1997 року

Вчений секретар спеціалізованої
вченої ради

Пулім В.А.

1. Загальна характеристика роботи

1.1. Актуальність теми. Розвиток ринкових структур та їх функціонування в економіці України, відмова від використання існуючої та створення нової мережі постачання, розширення числа факторів, які обумовлюють хід виробничого процесу та його ефективність, високий рівень інфляції, що призводить до різкого погіршення фінансового стану підприємств та держави в цілому, вимагають залучення більшої кількості інформації для вирішення першочергових завдань управління сільським господарством, окремими підприємствами та їх структурними підрозділами.

Функціонування багатоукладної економіки підприємств різного типу потребує створення відповідної системи облікової інформації. Тому в даний час вченими і спеціалістами ведеться активна робота по створенню більш сучасних, адекватних економічним методам господарювання систем збирання, опрацювання і використання інформації.

Розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту, максимальному наближенню їх методології до вимог інформаційного забезпечення менеджменту та міжнародних стандартів сприяють праці П.С.Безруких, М.Т.Білухи, В.І.Валуєва, А.М.Герасимовича, В.Т.Гетьмана, М.Я.Дем'яненка, В.П.Завгороднього, Г.Г.Кірейцева, А.М.Кузьмінського, В.Г.Линника, Ю.Я.Литвина, В.Б.Моссаковського, М.Ф.Огійчука, В.Ф.Палія, Г.М.Підлісецького, М.З.Пізенгольца, М.С.Пушкаря, О.Х.Румак, П.Т.Саблука, В.В.Сопка, Л.К.Сука та інших вчених. Проте актуальною залишається необхідність використання конкретних методик обліку та внутрішньогосподарського аудиту в умовах функціонування окремих сільськогосподарських формувань та їх підрозділів.

Тому виникає необхідність уточнення складу та обліку наявності і використання майна на підприємствах, підвищення оперативності і якості облікової інформації та розробки сучасних підходів в обліковій політиці підприємств щодо відновлення основних засобів, що й визначило вибір теми дослідження та її мету.

1.2. Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка методичних рекомендацій та пропозицій по удосконаленню обліку основних засобів в колективних сільськогос-

сподарських підприємствах (КСП). Для досягнення поставленої мети передбачено постановку і вирішення наступних завдань:

- уточнити сутність основних засобів і особливість їх відтворення в умовах ринку;
- на підставі критичного аналізу діючої класифікації основних засобів виявити можливість її уточнення і доповнення;
- розробити пропозиції щодо покращення організації обліку основних засобів стосовно до потреб управління їх відтворенням;
- виявити і узагальнити нові підходи в обліковій політиці щодо застосування методів прискореної амортизації та їх вплив на фінансові результати підприємств;
- виявити можливості застосування автоматизованої форми обліку, особливо для прогнозування потреб відтворення основних засобів;
- вивчити стан та розробити рекомендації щодо повнішого використання внутрішньогосподарського аудиту для контролю за експлуатацією основних засобів.

1.3. Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є стан і шляхи покращення обліку основних засобів та можливості використання облікової інформації при контролі стосовно до сучасних умов функціонування сільськогосподарських підприємств.

Об'єктом дослідження є методика та організація обліку основних засобів в колективних сільськогосподарських підприємствах Вінницької області.

1.4. Методологія та методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження були положення діалектики, економічної теорії та законодавчі акти України.

У процесі дослідження вивчалися наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, діючі нормативні акти, міжнародні стандарти обліку та аудиту.

В дисертації використані дані бухгалтерської та статистичної звітності і первинного обліку колективних сільськогосподарських підприємств та матеріали науково-дослідних установ з проблем дослідження.

Використано також і спеціальні методи: монографічний, розрахунково-конструктивний, абстрактно-логічний, графічні та інші методи економічних досліджень.

1.5. Наукова новизна дисертаційного дослідження відображена в основних науково-практичних результатах, які виносяться на захист:

- пропозиції щодо удосконалення складу та діючої класифікації основних засобів у відповідності до сучасних умов;
- удосконалено первинні документи та реєстри з обліку основних засобів;
- уточнено методика нарахування і обліку амортизації та витрат на капітальний ремонт основних засобів сільськогосподарських підприємств;
- запропонована методика прогнозування списання об'єктів для контролю за відтворенням основних засобів;
- обґрунтовано потребу створення внутрішньої аудиторської служби, в обов'язки якої входить питання посиленого контролю за процесами формування, експлуатації та вибуття основних засобів.

1.6. Практична цінність роботи полягає в посиленні пізнавальної, інформаційної, контрольної та прогнозичної функцій обліку, у виробничій спрямованості теоретичних розробок та практичних рекомендацій, підвищенні ролі бухгалтерського обліку в управлінні сільськогосподарським виробництвом.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані сільськогосподарськими підприємствами.

1.7. Конкретний внесок дисертанта у розробку наукових результатів, що виноситься на захист :

1. Для аналізу стану використання основних засобів, рівня зношеності доцільно в обліку виділити в межах першого і другого субрахунків до рахунка 02 "Знос основних засобів" такі аналітичні рахунки:

- а) знос виробничих основних засобів;
- б) знос невиробничих основних засобів.

2. Змінити діючий порядок відображення в обліку витрат на капітальний ремонт шляхом віднесення їх на собівартість продукції.

3. З метою посилення функції контролю обґрунтовано необхідність створення внутрішньої аудиторської служби, яка сприятиме відтворенню та ефективному використанню основних засобів, особливо при застосуванні прийомів функціонально-вартісного аналізу (ФВА) та ПЕОМ.

4. Пропозиції щодо створення бази даних з метою прогнозування періодів відтворення основних засобів та їх вибуття за роками у відповідності до закінчення строків експлуатації.

1.8. Апробація та реалізація результатів дослідження. В процесі наукових досліджень проводилась їх апробація в колективних

сільськогосподарських підприємствах "Нива" Піщанського району та "Нива" Вінницького району Вінницької області. Результати досліджень викладено в доповідях та повідомленнях на першій міжвузівській науковій конференції "Наука-ринковій економіці" (м. Вінниця, 1993р.), науково-практичній конференції "Формування ринкової економіки в Україні: теоретичні і практичні проблеми подолання кризи" (м. Вінниця, 1994 р.), у науковому збірнику "Теорія і практика в період радикальної економічної реформи" (м. Вінниця, 1996 р.), на другій науковій конференції "Наука в період реформування економіки" (м. Вінниця, 1996 р.).

Розроблені за участю дисертантки методичні вказівки по виконанню контрольної роботи з бухгалтерського обліку в сільському господарстві для студентів заочної форми навчання за спеціальністю 06.08 "Бухгалтерський облік та аналіз господарської діяльності в сільському господарстві" (в співавторстві) (м.Вінниця, 1994р.), враховують виробничі ситуації, пов'язані з формуванням і використанням основних засобів у сільськогосподарських підприємствах, і разом з методичними рекомендаціями для студентів економічних спеціальностей сільськогосподарських вищих навчальних закладів "Облік орендних відносин за допомогою лізингових операцій" (м. Вінниця, 1996 р.) використовуються в навчальному процесі Вінницького державного сільськогосподарського інституту.

1.9. Публікації. За результатами виконаного дослідження опубліковано 9 робіт загальним обсягом 4 др.арк.

1.10. Обсяг і структура роботи. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку літератури та додатків, викладена на 168 сторінках машинописного тексту. Робота містить 9 таблиць, 15 малюнків, 14 додатків. Список використаної літератури включає 169 назв.

Зміст роботи. Структура дисертації підпорядкована поставленій меті та завданням.

У вступі обґрунтовано вибір теми, її актуальність, визначено мету, завдання, наукову новизну, теоретичну та практичну значимість одержаних результатів.

У першому розділі "Теоретико-методологічні основи обліку основних засобів" висвітлено сутність основних засобів у нових умовах господарювання, їх класифікацію та ліквідність, зроблено огляд літератури з питань дослідження та визначені напрямки побудови і розвитку бухгалтерського обліку основних засобів як інформаційної бази управління.

У другому розділі “Аналіз стану обліку основних засобів у сільському господарстві” розглянуто організацію аналітичного і синтетичного обліку основних засобів. На основі дослідження організації первинного та зведеного обліку основних засобів зроблені пропозиції по удосконаленню бухгалтерських документів та реєстрів.

У третьому розділі “Шляхи удосконалення обліку основних засобів” визначено нові підходи в обліковій політиці щодо використання прискорених методів амортизації, обґрунтовано необхідність та зроблені пропозиції щодо автоматизації обліку основних засобів, обґрунтовано необхідність проведення внутрішньогосподарського аудиту.

Висновки та пропозиції містять короткий узагальнений виклад пропозицій та рекомендацій.

2. Основні напрямки дисертаційного дослідження та його результати.

2.1. В роботі розглянуто проблеми уточнення економічної сутності основних засобів і особливості їх відтворення в умовах ринку. Визначено різницю категорій “основні засоби” і “основні фонди”.

Основні засоби являють собою певне майно, яке має споживну вартість і вартість, тобто ця категорія виражає речові елементи процесу праці. Основні фонди - це чисто вартісна категорія, яка відображає суму, вкладену в засоби праці. Крім того, ця категорія виражає економічну форму відносин власника до придбаних засобів виробництва.

Вивчення складу основних засобів колективних сільськогосподарських підприємств та приведення їх у відповідність до вимог управління процесами їх експлуатації, зносу, амортизації, відновлення привело до висновку, що склад основних засобів потребує уточнення: з їх переліку потрібно виключити продуктивну худобу основного стада (її облік доцільно здійснювати на рахунку 09 “Молодняк тварин, птиця і тварини на відгодівлі”), а також молоді багаторічні насадження (до введення їх в експлуатацію вони мають становити незавершені капітальні вкладення).

Потребує уточнення і доповнення діюча класифікація основних засобів. Важливішими ознаками, які слід враховувати при цьому, на наш погляд, є призначення (основні корисні функції

і натурально-речові характеристики об'єктів) та особливості використання основних засобів.

В роботі обгрунтована доцільність об'єднання в одну групу будівель та споруд, оскільки в сільськогосподарському виробництві вони виконують однакові функції, тобто створюють умови в одних випадках для процесів виробництва, а в інших - для процесів зберігання запасів виробництва.

Передавальні пристрої, інструменти, виробничий і господарський інвентар, вимірювальні і регулюючі прилади виконують однорідні функції і їх також можна об'єднати в одну групу.

2.2. В колективних сільськогосподарських підприємствах категорії "амортизація" і "знос" основних засобів не можна ототожнювати. Знос виражає втрату основними засобами вартості внаслідок виробничого споживання, моральних та природно-кліматичних факторів, а амортизація - це частина вартості об'єктів, перенесена на знову створений продукт, яка при його реалізації створює фінансові умови інвестування і послідує формування нових об'єктів засобів праці.

Знос - це категорія виробнича, а не фінансова, в той час як амортизація характеризує частину грошей, яку призначено на цільове використання і, врешті-решт, - на відновлення основних засобів. Ліквідність, як важлива ознака основних засобів, спирається не на знос, а на їх амортизацію. Вона по своїй суті - це похідна від зносу. В умовах ринку амортизаційна політика може суттєво змінити роль амортизації у відновленні засобів праці.

Відображення сум зносу на бухгалтерських рахунках на практиці не дозволяє точно визначити ступінь зношеності окремих видів основних засобів на підприємстві (виробничої і невиробничої сфери). Для досягнення цього необхідно у складі першого і другого субрахунків рахунку 02 "Знос основних засобів" ввести такі аналітичні рахунки:

- а) знос виробничих основних засобів;
- б) знос невиробничих основних засобів.

2.3. Вивчення практики ведення обліку в різних господарських формуваннях свідчить, що однією із проблем є обгрунтування порядку бухгалтерського обліку витрат на будівництво і придбання основних засобів.

В КСП для формування балансової вартості основних засобів необхідно використовувати рахунок 33 "Капітальні вкладення", на якому відображають всі витрати на будівництво і

придбання основних засобів. В сучасних умовах при їх оприбуткуванні облікові записи роблять по рахунку 01 "Основні засоби" у кореспонденції з рахунком 85 "Статутний фонд", а в малих і спільних підприємствах, акціонерних товариствах - в кореспонденції з рахунком 33 "Капітальні вкладення" або навіть 60 "Розрахунки з постачальниками і підрядчиками", 76 "Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами", минаючи рахунок 85 "Статутний фонд".

Такий порядок слід розповсюдити на всі сільськогосподарські підприємства, включаючи КСП, особливо якщо сума статутного фонду не зареєстрована.

Тобто, після закінчення будівництва чи спорудження об'єктів основних засобів їх вартість відображають на бухгалтерському рахунку 01 "Основні засоби" в кореспонденції з кредитом рахунка 33 "Капітальні вкладення". Вартість основних засобів постійно залишається власністю підприємства незалежно від того, якої її частини це торкається (залишкова вартість, знос) і на якій з стадій кругообороту засобів вона знаходиться.

На користь цього говорить і той факт, що процес приватизації передбачає створення акціонерних товариств з чітко визначеною сумою статутного фонду, тому на перспективу не слід використовувати рахунок 85 "Статутний фонд" для обліку операцій, пов'язаних з надходженням і вибуттям основних засобів, тому що цей рахунок має відображати лише суму капіталу згідно засновницьких документів. Практика обліку статутного чи акціонерного капіталу в інших країнах підтверджує обґрунтованість такого підходу.

2.4. Важливе місце в системі обліку основних засобів відіграє їх стан і можливість використання у виробничому процесі. Вивчення цього питання на практиці стосовно сільськогосподарської техніки вказало (табл.1) на значні труднощі, з якими зустрілися сільськогосподарські підприємства Вінницької області в останні роки.

Значна кількість техніки виявилась невідповідною до використання, особливо трактори і автомобілі. Деяко в кращому стані була збиральна техніка.

Враховуючи кризу неплатежів і недостатність коштів для ремонту техніки, господарства пішли по шляху розукомплектування окремих агрегатів з метою підтримання в робочому стані інших машин і агрегатів, що залишилися в наявності.

Таблиця 1

Наявність та стан сільськогосподарської техніки колективних сільськогосподарських підприємств Вінницької області станом на 01.01.1996 р.

Назва сільськогосподарської техніки	Всього		Коефіцієнт готовності	
	наявність	в тому числі справних	поточний рік	минулий рік
Трактори всього	26081	16175	0,62	0,65
в тому числі гусеничні	8663	4406	0,51	0,54
Вантажні автомобілі	18906	13381	0,71	0,73
Кукурудзозбиральні комбайни	1070	813	0,76	0,79
Бурякозбиральні комбайни	2061	1188	0,58	0,64
Картоплезбиральні комбайни	101	78	0,77	0,80
Зернозбиральні комбайни всіх марок	5885	3917	0,67	0,65

Таким чином, звітна інформація про наявність основних засобів (активної їх частини) неадекватно відображає рівень забезпеченості підприємств технічними засобами, а вираховані за допомогою такої інформації показники фондозабезпеченості і енергозабезпеченості господарств взагалі втратили своє значення.

При вирішенні цього питання важливе значення має облік виконання ремонтних робіт та витрат на їх проведення.

2.5. Вивчення досвіду ведення обліку ремонтів основних засобів впродовж тривалого часу свідчить, що при цьому можна виділити два варіанти вирішення цього питання.

Суть першого варіанту полягає в тому, що для обліку капітального ремонту використовувався рахунок 03 "Капітальний ремонт основних засобів". Зібрані на цьому рахунку витрати списувались за рахунок Амортизаційного фонду, витрати на поточний ремонт включали безпосередньо в собівартість продукції.

Проте, цей метод характеризувався суттєвими недоліками, оскільки досить часто на практиці бухгалтери змінювали джерела

покриття затрат на ремонт основних засобів в залежності від суб'єктивних і об'єктивних факторів.

Суть другого варіанту полягає в тому, що рахунок 03 використовувався для обліку витрат на капітальний та поточний ремонт. Для покриття цих витрат створювався єдиний ремонтний фонд.

Проте, така методика виявила значні неточності визначення розміру ремонтного фонду, що негативно відбивалося на рівні собівартості продукції та фінансових результатів.

Згідно з наказом Міністерства фінансів України від 14 червня 1996 р. №120 прийнято "Порядок відображення у бухгалтерському обліку і звітності збільшення балансової вартості основних фондів на суму затрат, пов'язаних із закінченим капітальним ремонтом".

Для перевірки обґрунтованості такого підходу до відображення витрат на капітальний ремонт було проведено досить детальне дослідження на прикладі окремих сільськогосподарських підприємств Вінницької області. Перш за все було встановлено, що в КСП немає чіткого поділу ремонтів на поточний і капітальний, що в дальнішому може призвести до значних ускладнень взаємовідносин з спеціалістами податкових адміністрацій через нечіткість визначення понять окремих видів ремонтних робіт.

Не менш важливим є і те, що витрати на капітальний ремонт, як свідчать дані КСП "Нива" Вінницького району за 1996 рік (табл.2) значно перевищували балансову вартість відремонтованих об'єктів, особливо по телятнику і свинарнику (в 9-10 разів), а по автомобілю - лише на 30 відсотків. З другого боку, якби сільськогосподарські підприємства платили податок на прибуток, то при введеному порядку обліку витрат на ремонт будівель зростає сума платежів в бюджет порівняно з раніше існуючим методом відповідно на 4,6 та 12 тис. грн., що становить 6,8 та 12,4 відсотки до витрат названих об'єктів. В той же час навіть при збільшенні в 1,5 рази тривалості використання об'єктів спостерігається недоамортизація значної частини вартості об'єктів, тому вважаємо за доцільне залишити без змін раніше існуючий порядок обліку витрат на капітальний ремонт, тобто використані при цьому суми списувати на ті об'єкти обліку, де використовуються відремонтовані основні засоби.

2.6. На сучасному етапі великого значення набуває облікова політика, яка характеризується вибором методичних прийомів і

Таблиця 2

Витрати на капітальний ремонт в КСП "Нива" Вінницького району Вінницької області за 1996 рік

Показники	Об'єкти		
	телятник	свинарник	автомобіль
1. Рік введення в експлуатацію	1967	1957	1988
2. Балансова вартість на 1.01.1996р., грн.	6900	9750	6300
3. Сума витрат на капітальний ремонт, грн.	68025	84130	1900
4. Балансова вартість після ремонту, грн.	74925	93880	8200
5. Перевищення витрат на ремонт в порівнянні з балансовою вартістю, разів.	9,86	8,63	0,3
6. Зменшення суми прибутку при віднесенні вартості прибутку на витрати, грн.	68025	84130	1900
7. Збільшення суми витрат за рахунок збільшення строку експлуатації в 1,5 рази, грн.	52719	44168	1900
8. Недоамортизована частина вартості об'єкта при ліквідації, грн.	15306	39962	-
9. Збільшення платежів в бюджет порівняно з існуючим методом, грн.	4592	11989	-

способів ведення бухгалтерського обліку. Найбільше значення в системі обліку основних засобів посідає амортизаційна політика.

Виходячи з міжнародного досвіду, а також рішення уряду про можливість застосування методів прискореної амортизації, проведені дослідження, в результаті яких на матеріалах конкретного господарства показана можливість і наслідки застосування методів прискореної амортизації. Навіть візуальне порівняння наведених методів допоможе зрозуміти їх значення і зміст для прийняття необхідної підприємству амортизаційної політики.

На рисунках 1, 2 порівнюється нарахована кожного року амортизація і залишкова вартість основних засобів за чотирма методами. Щорічні амортизаційні відрахування у відповідності з

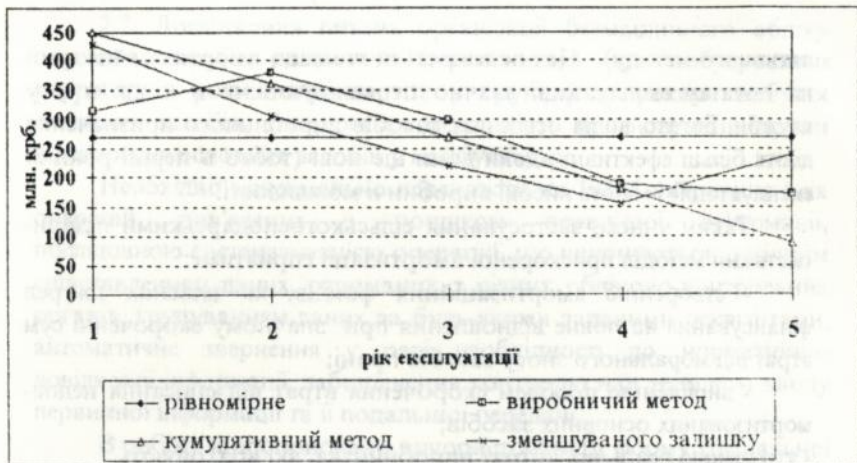

Рис. 1. Нарахована амортизація за чотирма методами (млн.крб.)

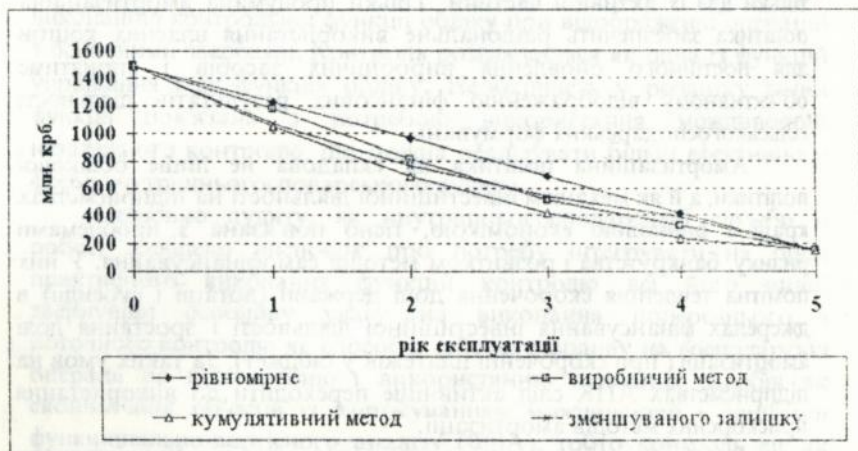

Рис. 2. Залишкова вартість за чотирма методами (млн. крб.)

методом лінійного списання протягом 5 років знаходяться на одному рівні. При обох прискорених методах (метод суми чисел і метод зменшеного залишку) нараховані амортизаційні суми за перший рік значно більші і зменшення щорічної суми менше, ніж при лінійному методі.

Порівняння цих методів дозволило зробити висновок про переваги методу списання вартості за сумою чисел (куму-

лятивного методу). Це пояснюється тим, що амортизаційні суми на початку експлуатації значно перевищують їх в кінці строку служби. Багато видів основних засобів виробничого призначення діють більш ефективно, доки вони ще нові (тобто в перші роки їх експлуатації) і мають високі виробничі можливості.

Таким чином, застосування сільськогосподарськими підприємствами методів прискореної амортизації сприятиме:

- створенню амортизаційних фондів, як власних джерел фінансування на повне відновлення при значному скороченні сум втрат від морального зносу засобів праці;

- вирішенню проблем скорочення втрат від списання недоамортизованих основних засобів;

- уточненню реальних витрат виробництва, які враховують умови ризику.

Враховуючи високі темпи інфляції, прискорену амортизацію слід практикувати для всіх груп основних виробничих засобів, а не тільки для їх активної частини. Тільки продумана амортизаційна політика забезпечить раціональне використання власних коштів для постійного оновлення виробничих засобів і сприятиме об'єктивному відображенню фінансових результатів діяльності сільськогосподарських формувань.

Амортизаційна політика як складова не лише облікової політики, а й як механізм інвестиційної діяльності на підприємствах країн з ринковою економікою, тісно пов'язана з проблемами ризику, банкрутства і розвитком методів самофінансування. У них помітна тенденція скорочення долі держави (дотації і субсидії) в джерелах фінансування інвестиційної діяльності і зростання долі амортизації (при скороченні платежів у бюджет). За таких умов на підприємствах АПК слід активніше переходити до використання прискорених методів амортизації.

В роботі зроблено аналіз законодавчих актів України щодо застосування нормативів амортизаційних відрахувань прискореними методами. Якісний аналіз Постанови від 06.09.1996 року №1075 "Про затвердження положення про порядок визначення амортизації і віднесення амортизаційних відрахувань на витрати виробництва (обігу)" свідчить про необгрунтоване ставлення до категорії "амортизація", що стримуватиме розробку і прийняття прогресивної амортизаційної політики на підприємствах, тому дію вказаної постанови потрібно повністю припинити.

2.7. Дослідження питань організації безмашинного обліку основних засобів дозволило переконатися, що побудувавши картотеку (розміщення карток у групах) за роками вибуття основних засобів, створюється можливість прогнозувати строки відтворення основних засобів у майбутньому.

Необхідно максимально перекласти на ЕОМ виконання всіх операцій, пов'язаних з пошуком первинної інформації, послідовною систематизацією операцій, що виконуються, логічним співставленням даних, отриманих з різних обліково-контрольних органів, групуванням даних за будь-якими заданими реквізитами, автоматичне звернення у разі необхідності до нормативно-довідкової інформації, забезпечення контролю над терміном вводу первинної інформації та її подальшої передачі.

В роботі запропоновано використовувати форму спеціальної відомості нарахування амортизації за залишковим принципом, як одного з найбільш вживаних прискорених методів нарахування зносу.

2.8. В дисертаційній роботі значну увагу приділено виконанню контрольної функції обліку при відображенні операцій з основними засобами. Контроль розглядається як одна із функцій управління і як функція обліку. Необхідність у розвитку даної функції пов'язана з потребою використання можливостей незалежного контролю, що можна реалізувати більш ефективно у формі внутрішньогосподарського аудиту.

Стосовно аудиту, як внутрішньогосподарської служби в роботі зроблено висновок про потребу інтегрувати на рівні практичного виконання функцій контролю всі його види, звернувши особливу увагу на виконання попереднього і поточного контролю як способів дієвого впливу на господарські операції по відтворенню і використанню основних засобів як економічних об'єктів із застосуванням можливостей і прийомів функціонально-вартісного аналізу (ФВА), тобто контроль діє як адекватна внутрішнім потребам система і спрямований на забезпечення гармонізації соціально-економічних відносин, основою яких є індивідуальні і колективні інтереси працівників господарств.

Оскільки розвиток внутрішньогосподарського контролю є важливим напрямом розвитку систем обліку і управління, в дисертації висвітлено практичний аспект застосування методів, визначені об'єкт та суб'єкти контролю за відтворенням основних засобів, підтриманням їх у роботоздатному стані, за правильністю

їх оцінки. В роботі доведена необхідність в організованій реалізації функцій внутрішньогосподарського аудиту і розроблена модель внутрішньогосподарського аудиту формування, збереження та використання основних засобів.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволили зробити ряд висновків, зокрема запропоновано:

- 1) уточнення складу основних засобів та їх груп;
- 2) ведення обособленого обліку зносу основних засобів виробничих і невиробничих об'єктів;
- 3) оприбуткування основних засобів з кредита рахунку 33 "Капітальні вкладення";
- 4) використання прискорених норм амортизації, для чого розроблено спеціальні форми відомостей;
- 5) в обліку фіксувати дані про передбачувані строки вибуття окремих об'єктів основних засобів для прогнозування їх відтворення;
- 6) витрати по закінченому капітальному ремонту списувати на витрати виробництва;
- 7) необхідність та організацію внутрішнього аудиту в сільськогосподарських підприємствах.

Публікації на тему дисертаційного дослідження.

1. Нові підходи в обліковій політиці відображення основних засобів. // Економіка АПК. - № 3, 1997, с.41-44. Співатор: Мулик Т.О., 0,18 д.а.

2. Методологічні аспекти автоматизації обліку основних засобів. //Збірник наукових праць.-Вінниця.ВДСГІ,-1996.- с. 104-106 - 0,12 д.а.

3. Проблеми класифікації основних засобів сільськогосподарських підприємств // Науковий збірник. - Вінниця: ВДСГІ,1996.-с.64,65; 0,12 д.а.

4. Лізинг як джерело кредитування //Збірник наукових праць.-Вінниця.ВДСГІ,1996.- с. 103,104, 0,12 д.а.

5. Облік орендних відносин за допомогою лізингових операцій. Методичні рекомендації для студентів економічних спеціальностей сільськогосподарських вищих навчальних закладів.-Вінниця:ВДСГІ,1994; 20 с. 1.18 д.а.

6. Менеджмент інвестиційною діяльністю: проблеми практики колективних сільськогосподарських формувань.//Тези доповідей науково-практичної конференції.-Вінниця:ВДТУ,1994-с.9; 0,1 д.а.

Аннотация

Гуцаленко Л.В. Учет основных средств в условиях рынка. Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.04 - Бухгалтерский учет, анализ и аудит. Национальный аграрный университет.Киев,1997.

Защищается рукопись кандидатской диссертации, которая содержит исследование вопросов учета основных средств, их поступления, оценки и индексации, производственного потребления, износа и амортизации, ремонта и выбытия. Установлено, что с усилением познавательной, информационной, контрольной и прогнозической функций учета при отражении производственного потребления основных средств и их восстановления, повышается роль бухгалтерского учета в управлении формированием затрат и источников инвестиционной деятельности предприятий. Осуществлено внедрение результатов исследования в коллективных сельскохозяйственных предприятиях.

L.V.Gutsalenko. Accounting of fixed assets in terms to market. The theses being submitted for the scientific degree of candidate of economic sciences on speciality 08.06.04 -- Accounting, Analysis and Audit. National Agrarian University. Kyiv, 1997.

Summary. The theses contain the study of problems of fixed assets accounting, their entry, evaluation and indexation, industrial consumption, wear and amortization, repair and writing off.

It has been established that with the intensification of cognitive, information, control and forecast functions of accounting in industrial consumption of fixed assets and their renovations reflection, the role of accounting in costs and investment activity formation of enterprises is increased.

The results of the study have been adopted in several collective farms.

Ключові слова: основні засоби, кругооборот, знос, амортизація, контроль, внутрішньогосподарський аудит.

Підп. до друку 30.05.97. Формат 60x84/16. Папір офс. №1 . Друк. офс.
Умовн. друк. арк. 1 Обл.-вид. арк. 1. Тираж 100
Зам. 180

м. Фастів, Київської області, вул. Леніна, 40

10-30-01

2 10000

AB 38.013
AB 38.013